

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT
SPLIT, JUNIJ 2018, LETO XXVI. ŠT. 203

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT

GLASILO FINANCIRA URAD ZA
NARODNE MANJŠINE VLADE
REPUBLIKE HRVAŠKE

zanj Mag. Cveto Šušmelj

NASLOVNICA

Katica Kaštelan,
KLJEKLJANA ČIPKA V SPLITU

UREDNIKA

Vera HRGA

UREDNIŠKI ODBOR

Cveto ŠUŠMELJ
Nadežda ETEROVIĆ
Ivan KOSMOS

LEKTORICE IN PREVAJALKE

Vera HRGA
Dada ŠANTIĆ
Ana MATUSINOVIĆ

PRIPRAVA IN TISK

DES - Split
www.des.hr

NATISKANO

380 izvodov

Uradne ure tajnice:

Vsak dan razen sobote, nedelje in praznikov od 8.00-12.00 ure

Društveni prostori so odprti vsak dan razen sobote, nedelje in praznikov od 8.00-12.00 ure

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO TRIGLAV SPLIT

Šibenska 3, 21000 SPLIT, HRVAŠKA
Tel: 021 343 137, Fax: 021 321 434
Uradni mobitel: 091 150 44 98

E-mail: slovensko.drustvo.triglav@st.t-com.hr

www.triglav-split.hr

VSEBINA

IZ ŽIVLJENJA DRUŠTVA

- Slovenska kultura praznuje Cankarjevo leto
- Minister Gorazd Žmavc ob koncu mandata v Dalmaciji
- Mag. Matjaž Marko obiskal društvo
- Skupščina Zveze slovenskih društev na Hrvaškem v Zagrebu
- Spomini ne bledijo
- Prva samostojna razstava Olje Jelaska
- 11. Slikarska kolonija Maj – 2018 Turanj
- Dom je tam, kjer je pesem
- Primorska poje in cveti
- Pevski zbori so gibalno kulturnega življenja in socialnih vezi
- S pesmijo delijo ljubezen in prijateljstvo
- Klekljana čipka v Splitu

KEKCI

- Po Meštrovićevih stopinjah
- Srečanje učiteljic slovenščine na Hrvaškem

UTRINKI, ŠALE, RECEPTI

- Biser hrvaškega modernističnega urbanizma - 50 let Splita 3
- Plovi, plovi, plovi mala barka
- Le kako lepo ptički pojo

KOLAŽ

- „SPLITE MOJ“ Foto: Nadežda Eterović

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE NA HRVAŠKEM

Alagovićeva 30, 10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: (+) 3851 6311 000, Fax: (+) 3851 61 77 236
Elektronska pošta: vzg@gov.si
Spletni naslov: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>
Uradne ure so od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.30.

Konzulami oddelek Veleposlaništva:
Tel: (+) 3851 631 1014, Fax: (+) 3851 468 0387
Uradne ure so ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9.00 do 12.00.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE v Splitu

Istarska 9, 21000 Split, Hrvatska
Tel/Fax: (+) 385 21 389 224
Elektronska pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
G. Branko Roglič, častni generalni konzul

Uradne ure konzulata so od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00.

SLOVENSKA KULTURA LETOS PRAZNUJE CANKARJEVO LETO

Ob 100-letnici smrti velikega slovenskega književnika Ivana Cankarja je leto 2018 v Sloveniji Cankarjevo leto, leto velikega, evropskega in v Evropi formiranega človeka, pisatelja, dramatika, kritika, polemika, korespondenta, javnega delavca, celo politika in nacionalnega vizionarja.

Ivan Cankar /Erotika/ Iz lepih časov
Tam daleč na tuji zemlji

Tam daleč na tuji zemlji
pa ona ob oknu sloní,
in gleda v daljavo in sluša,
in solzne so njene oči.

Ali je zaspalo svetlo sonce?
kakor v sánjah nad goró stojí.
Ali so zaspale svetle zvezde,
da na jasnem nebu še jih ní?

Življenje in izročilo velikega kulturnika obeležujejo številni javni in zasebni zavodi, razstavišča, društva ter posamezniki po vsej Sloveniji in seveda tudi mi Slovenci zunaj meja.

Z najrazličnejšimi pristopi, manifestacijami, predstavami, festivali se poskuša Ivana Cankarja in njegovo delo Slovincem približati na način, ki otroke, mladostnike in vse ostale bralce spodbuja k ponovnem poseganju po njegovi literaturi, kajti zdi se, da se Slovenci, ko zapustimo šolske klopi, od Cankarjeve proze in poezije kar malce oddaljimo.

V tem letu se vrstijo pestra dogajanja v njegovem rojstnem kraju Vrhniki, med pomembnejšimi obeležji pa so še: ponatis njegove prelomne **Erotike**, festival **Cankar o Cankarju** od januarja do junija v ljubljanskem Cankarjevem domu, v režiji Eduarda Milerja je zaživela predstava **Pohujšanje v dolini Šentflorjanski**, v režiji Žige Divjaka uprizoritev **Hlapec Jernej**, koncertna uprizoritev **Iz lepih časov**, pa je zgrajena na Cankarjevih pismih Anici Lušinovi.

V sklopu projekta **Cankar v stripu** so izšle tri stripovske interpretacije njegovih del in življenja, v CD so pripravili tudi performans **Cankar strip**, NUK je obletnico počastil z zbirko **Ivan Cankar Digital Classroom**, zaživel pa bo tudi v filmski sferi.

Kot jedro obeleževanja Cankarjevega jubileja na Slovenskem je zamišljena obsežna razstava **Ivan Cankar in Evropa / Med Shakespearom in Kafka** v Galeriji Cankarjevega doma od 21. junija 2018 do 28. februarja 2019. Razstava bo v celoti posvečena pisateljevemu literarnemu delu. Spoštljivo spominska, predvsem pa s pogledom na njegovo delo z evropskim ozadjem kaže posebno izvirnost Cankarjeve literature, pripete na slovensko moralno in socialno tradicijo. Predstavitev bo z najrazličnejšimi vizualnimi sredstvi in strnjnim besedilom obenem pomenila pripoved o Cankarjevi odličnosti, njegovi vsestransko vrhunski estetiki ter vizionarstvu v ključnih dramah in pomembnejših proznih delih.

Na razstavi bo na ogled tudi karikatura Hinka Smrekarja, Slovenski literati. Na njej so upodobljeni: zgoraj z leve Fran Saleški Finžgar, Miroslav Malovrh, Ivan Tavčar, Vladimir Levstik, Ivan Cankar, Fran Govekar, Etbin Kristan, Milan Pugelj, Oton Župančič in Cvetko Golar. Spodaj z leve: Janez Trdina, Fran Levec in Anton Aškerc.

MINISTER GORAZD ŽMAVC OB KONCU MANDATA V SPLITU

Pomnili ga bomo po dobrem

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc se je v času od 17. do 20. maja letos mudil v Dalmaciji. Na koncu svojega mandata je obiskal slovenska društva: 17. maja Slovenski dom v Zagrebu in Slovensko društvo »Dr. France Prešeren« v Šibeniku, 18. maja Slovensko društvo »Lipa« v Zadru, 19. maja Slovensko društvo »Lipa« v Dubrovniku in na koncu, 20. maja, Slovensko kulturno društvo »Triglav« v Splitu. V spremstvu ministra Gorazda Žmavca sta bila podsekretarka v kabinetu ministra Jelena Malnar in vodja Sektorja za Slovence v sosednjih državah, sekretar Rudi Merljak.

V nedeljo, 20. maja, je tako sledilo srečanje ministra Gorazda Žmavca z vodstvom in voditelji sekcij slovenskega kulturnega društva »Triglav«. Srečanju so bili navzoči tudi člani mestnega oziroma županijskega sveta za Slovensko narodno manjšino mesta Splita in Splitsko-dalmatinske županije. V večurnem prijaznem pogovoru smo obujali spomine na srečanja in sodelovanja v njegovem petletnem mandatu. Rad je prihajal v Split, mi pa smo ga z veseljem sprejemali. Pomnili ga bomo kot ministra, kateremu je po dvajsetih letih našega delovanja, uspelo rešiti problem poslovnega prostora društva, saj sta v kratkem času s častnim konzulom R. Slovenije v Splitu Brankom Rogličem dogovorila nakup sedanjih prostorov od Gorenja. Pomnili ga bomo tudi kot ministra, ki se je ob vsakem obisku zanimal za naše delovanje, finančno poslovanje, dohodke in stroške, zanimali so ga naši načrti, programi in projekti. Vse kaj je obljubil, je tudi realiziral in nam v svojem mandatu zagotovil pomembno finančno podporo Urada.

V skromno zahvalo za vse narejeno v izteklem mandatu smo ministru Gorazdu Žmavcu podarili idrijsko čipko, izdelek naše klekljarice Milice Topić.

V svojem nagovoru se je minister zahvalil za sodelovanje v preteklem mandatu in poudaril, da je

naše društvo svetel primer ohranjanja slovenstva. Povedal je še, da pričakuje našo pomoč pri sodelovanju z vsemi Slovenci v Dalmaciji, posebno z društvom v Zadru, Šibeniku in Dubrovniku. Prepričan je, da bodo tako uspešno sodelovanje nadaljevali tudi njegovi nasledniki.

V osebnem imenu sem se ministru zahvalil za podporo, ki mi jo je dal ob kandidaturi za člana Sveta Vlade R. Slovenije za Slovence po svetu.

*Predsednik skd »Triglav« Split
mr.sc.C veto Šušmelj*

Gospodu Cvetu Šušmelju, gospej Karmen Donđivić, gospej Darji Jusup, gospej Tanji Baletić in gospodu Darku Šoncu!

Vam zgoraj imenovanim predsednikom-in seveda tudi vsem vašim prisotnim sodelavcem- štirih slovenskih društev v deželi Dalmaciji, se želim tudi po tej poti še enkrat najiskrenejše zahvaliti za izredno gostoljubje in pozornost, ki ste nam ga, ministru in spremljevalcem, izkazali med našim obiskom v Šibeniku, Zadru, Dubrovniku in Splitu!

Enaka zahvala velja predsedniku zagrebškega društva Slovenski dom, s katerim smo se v glavnem mestu Republike Hrvaške srečali med potjo proti Dalmaciji.

Z odličnim spoštovanjem !

Vaš Rudi Merljak

MAG. MATJAŽ MARKO, MINISTER SVETOVALEC V VELEPOSLANIŠTVU RS V ZAGREBU OBISKAL TRIGLAV

Od leve: Matjaž Marko, Vera Hrga, Nadežda Eterović in Cveto Šušmelj

Naše društvo je v sredo, 18. aprila obiskal mag. Matjaž Marko, minister svetovalec v Veleposlaništvu RS v Zagrebu. V prijetnem klepetu smo mu povedali nekaj več o delovanju društva, mu pokazali naše lepe prostore in vsebine ter prisluhnili njegovemu delu in načrtom za naše sodelovanje v prihodnosti.

O srečanju je na FB profilu Slovenian Embassy Zagreb Matjaž Marko napisal takole:

„Prijetno druženje s Slovenci v Splitu. Slovenci so edina nacionalna manjšina v Splitu, ki jo finančno podpira matična domovina. V SKD Triglav so zelo aktivni. Pevska in klekljarska sekcija sta znani daleč naokrog. Pouk slovenskega jezika poteka že 25 let. Želimo vam veliko uspeha in dobre volje v prihodnje.“

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Foto: A. Božulić

Skupščina Zveze slovenskih društev na Hrvaškem izbrala novo predsednico, predsedstvo in nov sedež na Reki

DR.SC. BARBARA RIMAN NOVA PREDSEDNICA ZVEZE

Zveza slovenskih društev je krovna organizacija na Hrvaškem, ter povezuje šestnajst slovenskih društev ki delujejo na Hrvaškem. Ustanovljena je bila leta 1992 na Reki, potem je pa od 1996-2018 leta imela sedež v Zagrebu.

Osrednja volilna skupščina je potekala 11. maja 2018 od 10 – 14 ure v Slovenskem domu Zagreb, Masarykova 13. Skupščine so se udeležili predstavniki vseh društev, razen društva »Stanko Vraz« iz Osijeka in Lipe iz Dubrovnika, v polni sestavi, kot to določa Statut Zveze. Iz Splita smo se skupščine udeležili Nadežda Eterović, Vera Hrga, Ivan Kosmos in jaz.

Na dnevnem redu je bilo Poročilo Nadzornega odbora o materialnem in finančnem poslovanju Zveze v letu 2017 z zaključnim računom, delovanje Zveze v preteklem obdobju, razprava o spremembah Statuta Zveze, razrešnica dosedanjemu vodstvu, volitve novega vodstva in upravnih teles, odlok o organiziranju Vseslovenskega srečanja v letu 2018.

Sedež Zveze slovenskih društev na Hrvaškem se po

22 letih znova seli na Reko in bo deloval v prostorih Bazovice. Za predsednico Zveze je izvoljena dr.sc. Barbara Riman, za njeno namestnico pa je izvoljena dr.sc. Jasmina Dlačić. Dosedanji predsednik Zveze Darko Šonc pa je razglašen za časnega predsednika. Naše slovensko kulturno društvo »Triglav« še naprej ima svojega člana v Nadzornem odboru Zveze (Ivan Kosmos) in enega od treh podpredsednikov Zveze (mr.sc.Cveto Šušmelj).

Novem vodstvu iskrene čestitke !

Cveto Šušmelj

Spomini ne bledijo

ZASNUTEK IN OSNUTEK LIKOVNE SEKCIJE SKD „TRIGLAV“

Z globokimi občutki prepleteni spomini ne bledijo, čeprav spadajo v preteklost – postanejo in ostanejo del naše sedanjosti.

Takšni so tudi moji spomini na osnutek likovne sekcije Slovenskega kulturnega društva Triglav v tistih

davnih devetdesetih, kmalu po ustanovitvi društva v Splitu.

V času, ko je prišlo do razpada bivše države Jugoslavije, sem že dolgih trideset let živela v Splitu. Po osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške sem začela drugače čutiti svoje slovenstvo, intenzivneje čutiti Slovenijo – deželo mojih staršev in moje mladosti. Obšla me je želja, naj poiščem druge Slovence v Splitu in z njimi podelim svoje strahove v metežu vojne, sredi katere smo se znašli.

V časopisu sem naletela na članek, v katerem sem prebrala, da se v Splitu v ulici Ruđerja Boškovića pripravlja utemeljitvena skupščina Slovencev v Splitu. Odšla sem na ta zbor in tam spoznala Boštjana Kordiša, ki je tedaj postal prvi predsednik SD Triglav. Zelo se je zavzemal za to, da takšno društvo zaživi v Splitu. Ker sem bila tedaj zelo aktivna kot afirmirani likovni pedagog s priznanji, ki sem jih prejela za dosežke v likovnem ustvarjanju mladih, mi je gospod Boštjan predlagal, naj naredimo likovno sekcijo, ki naj bi jo vodila jaz.

Bila sem navdušena in kmalu smo se začeli zbirati v moji hiši na Mejah in sicer zaradi vojne v večernih urah v temi. Za utemeljitev likovne sekcije je bil

potreben kvorum, zato so k meni, razen Boštjana Kordiša prihajali tudi gospe Ana Dešković in Lenka Zaviršek ter njen mož Joško, pa še ena članica društva. Sestajali smo se redno z vedno novimi slikami in risbami, postopoma so se nam pridružili novi člani sekcije. Naša aktivnost je bila čedalje bolj intenzivna in zanimiva, saj smo začeli prirejati javne razstave.

Želela sem, naj bodo naša dela na razstavah čim kvalitetnejša, zato sem povabila akademskega slikarja in profesorja na Umetniški akademiji v Splitu Petra Jakelića, čigar soproga je tudi članica Slovenskega društva Triglav. Gospod Jakelić se je vedno rad odzval vabilu za žiriranje oziroma anonimno selekcijo likovnih izdelkov, ki smo jih potem razstavili na letni razstavi. Prve razstave so bile v Krešimirjevi ulici v centru mesta. Pritegnile so pozornost ne samo članov slovenske skupnosti temveč tudi številnih Splitčanov, ki so nestrpnost pričakovali vsako našo novo razstavo.

Na ta način je likovna sekcija delovala nekaj let, razstavljali smo recentne in najboljše slike naših članov. Društvo se je preselilo, aktivnost likovne grupe pa je bila še naprej zelo intenzivna, saj so člani bili motivirani za druženje in razmenjavo idej in izkušenj.

Kot voditeljica likovne grupe sem stremela k temu, da vsi člani, kljub temu da so samo ljubiteljski slikarji, dosežejo določeno umetniško raven – in v tem smo skupaj bili uspešni. Ponosna sem na to, da sem sodelovala v grajenju Slovenskega društva Triglav na samem začetku in da se delo in aktivnosti nadaljujejo, trajajo in gredo tudi v prihodnost.

Marija Mojca Jelaska

MORJE IN GOZDOVI

PRVA SAMOSTOJNA RAZSTAVA OLJE JELASKA

Olja Jelaska je širši glasbeni publiki znana kot skladateljica, njene skladbe se izvajajo na vseh pomembnih glasbenih manifestacijah doma in v tujini. Za svoje skladateljsko ustvarjanje je prejela številne nagrade in priznanja. Najbolj sveži sta letošnja prestižna nagrada PORIN za kompozicijo Rodinova meditacija, a za skladbo Modri val je Olja prejela nagrado Hrvaške akademije znanosti in umetnosti za najvišje znanstvene in umetniške dosežke v Republiki Hrvaški v letu 2017- na področju glasbene umetnosti.

Olji je slikanje hobi iz otroštva. Tokrat se prvič javno predstavlja z nekaj slikami v akrilu na platnu. Neizčrpno inspiracijo za ustvarjanje, meditacijo in

razmišljanje išče v naravi. Na življenje gleda kot na izjemno priložnost za duhovno rast.

Njeno osebno potovanje skozi element vode jo v

Olja (levo) s prestižno nagrado Porin

glasbenem ustvarjanju v nagrajeni skladbi Modri val vodi skozi neko drugo realnost, kjer skozi lirske doživljaje pričarava mediteransko poreklo svojega navdiha.

Ta navdih jo je vodil tudi skozi likovno ustvarjanje. Morje, morske modrine, veter v jedrih, beli, peneči se valovi so sveža vedrina, energija, so dinamične in nenehne spremembe, ki jih mediteranski utrip prinaša.

Na drugi strani pa ponosna pokončna drevesa in temna zelen gozdov, dišečih cvetočih jas ponujajo zavetje, počitek, spokoj in tihi mir.

Izbrane slike iz dveh ciklusov **MORJE in GOZDOVI** slikovito opisujejo tudi Oljino bit - poreklo njenih staršev in z modrino hrvaškega morja ter zelenim razkošjem slovenskih gozdov na poseben način spajajo dve domovini.

Olja je članica SKD TRIGLAV Split, razstava pa je na določen način nadaljevanje družinske likovne črte, ki jo je zasnovala njena mama, Slovenka, tudi članica društva, uveljavljena likovna pedagoginja z mnogimi priznanji za dosežke v likovnem ustvarjanju mladih.

Z razstavo avtorica izkazuje zahvalo svojim največjim življenjskim učiteljem in prijateljem - svojim staršem ter Slovenskemu kulturnemu društvu Triglav Split, ki ji je razstavo omogočilo.

Obenem je bilo to tudi skupno darilo mestu Splitu, s katerim smo se pridružili proslavi Sv. Dujma,

zaščitnika mesta Splita.

Poletje je pred vrati, sonce širi svojo privlačno moč, a vesele barve in motivi z Oljinih del mamijo, izzivajo in vabijo na vrelino poletnih trenutkov in aktivnosti, obenem pa tiho šepčejo Gregorčičeve nostalgije želje:

Nazaj v planinski raj!

O, zlatih dni spomin
me vleče na planine,
po njih srce mi gine,
saj jaz planin sem sin!
Tedaj nazaj,
nazaj v planinski raj!

Vera Hrga

Novi člani, nova dimenzija in bodočnost

Vselej, kadar vidim, da se nekdo želi pridružiti in aktivno sodelovati v neki naši sekciji se razveselim, saj v tem vidim novo dimenzijo in bodočnost našega društva. Tako sem počutil tudi, ko se je naša članica Olja Jelaska vključila v slikarsko sekcijo in se kaj kmalu s samostojno razstavo predstavila prijateljem in ljubiteljem likovne umetnosti.

Razstave se je udeležilo veliko Oljinih prijateljic in prijateljev in članov društva. Prav vsi so bili prijetno presenečeni nad njenimi razstavljenimi deli v velikih formatih, ter tudi nad našim društvom in kulturnim programom, ki smo ga priredili ob odpiranju.

Prisotne je pozdravil predsednik društva mag. Cveto Šušmelj, o likovni skupini sem spregovoril jaz, MePZ društva je zapel nekaj pesmi, od katerih je dve za naš zbor priredila prav skladateljica in avtorica izložbe Olja, razstavo pa je s priložnostno besedo odprla Vera Hrga.

Ivan Kosmos
vodja likovne sekcije

ČLOVEK... MORJE... OBALE

11. SLIKARSKA KOLONIJA MAJ – 2018 TURANJ

Hitro je minilo leto in spet smo se zbrali slikarji iz slovenskih društev na Hrvaškem ter še tri slikarke iz Slovenije na 11. Slikarski koloniji MAJ – 2018 TURANJ, v organizaciji SKD LIPA iz Zadra.

Že 6 let kolonija poteka v hotelu ALBA u Sv. Filipu in Jakovu. Kolonija je zadržala ime TURANJ, kjer se je vse začelo pred 11-timi leti.

Iz našega društva sva bila povabljeni gospa Aleksandra Hajdić in jaz. Zaradi nekih svojih osebnih problemov se gospa Aleksandra kolonije ni mogla udeležiti, pa sem SKD TRIGLAV predstavljal sam. Vseh skupaj nas je bilo na letošnji koloniji 14.

Imeli smo tri delovne dni, torek, sredo in četrtek, v petek otvoritev razstave. Tematika letošnje kolonije je bila res široka ČLOVEK... MORJE... OBALE... in tako ni bilo težko izbrati motiva za slikanje. Zaradi pomanjkanja časa sem se odločil za tehniko slikanja v akrilu, kjer se barve hitro sušijo. Že prej sem razmišljal kaj naslikati, odločil sem se za prekrasen otok-svetilnik na Jadranu, za Palagružo, ki je bliže italijanski obali kot naši, od Italije oddaljena samo 51 km. Zanimiv in edinstven otok. Petkrat sem bil na njem in nanj imam zelo lepe spomine. Mogoče me je prav to spodbudilo, da ga naslikam iz dveh perspektiv.

Sam prostor za slikanje – atelje je precej majhen in težko bi vsi udeleženci slikali v njem, pa sem se sam odločil za teraso, čeprav je bil torek kar hladen, vetroven in deževen, sem le vzdržal.

Hitro je prišel petek, dan odpiranja razstave. Vsi smo dokončali po dve sliki in takoj zjutraj smo se spravili na delo in kar hitro postavili razstavo. Številni gosti hotela, največ Madžarov, Čehov in naših Slovencev, so se spraševali, kaj se dogaja v foajeju hotela.

Letošnjemu odpiranju razstave sta prisostvovala visoka gosta iz Slovenije: minister za Slovence v

zamejstvu in po svetu **Gorazd Žmavc** in Sekretar Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu **Rudi Merljak**. Vse se je začelo pravočasno z veselo slovensko glasbo. Trio VETERNICA iz Gonjšnice pri Ormožu je prav lepo odigral in odpel nekaj slovenskih pesmi. KUD MASLINA iz Turnja se je zopet lepo predstavil z narodnim

plesom svojega kraja in odpel nekaj dalmatinskih pesmi. Ob 18.30 je predsednica SKD LIPA iz Zadra **Darja Jusup** pozdravila visoke goste, vse slikarje in ostale prisotne obiskovalce, se zahvalila vsem sponzorjem, ki so kolonijo podprli ter jim v zahvalo podelila nekaj slik iz prejšnjih kolonij.

Minister Gorazd Žmavc je v svojem nastopu poudaril pomembnost takšnih dogodkov za nas izseljene Slovence, ki s svojim delovanjem dokazujemo od kod smo in da smo most prijateljstva med dvema državama.

Mentorica letošnje kolonije gospa **Marija Ivoš** je predstavila vse slikarje in rekla nekaj besed o sami koloniji, v imenu vseh slikarjev pa sem se organizatorju in vsem sponzorjem zahvalil še jaz.

Še nekaj pesmi, klepet ob kozarčku vina in skupna večerja. Gosti so se kar hitro podali na pot, pa smo tudi mi kmalu končali naše druženje, ker je bil za nami precej naporen dan.

DOM JE TAM, KJER JE PESEM

Slovenska stojnica je bila bogato okrašena, ob njej je v narodni noši naša Gabi

MePZ Triglav, pod vodstvom prof. Tatjane Kurajica pred nastopom

Nežna Lori Slišković in šarmantni Duje Domljanović sta občuteno izrekla odo domovini

Ob dnevu Evrope in prazniku sv. Dujma je 9. maja v Domu Hrvatske vojske v Lori v organizaciji Koordinacije svetov in predstavnikov narodnih manjšin Mesta Split in pod pokroviteljstvom Mesta Split že osmič potekala prireditev DOM JE TAM, KJER JE PESEM. Na prireditvi so se predstavile narodne manjšine, ki živijo in delujejo v Splitu.

Člani društev slovenske, makedonske, srbske, madžarske, črnogorske, italijanske in bošnjaške skupnosti so predstavili bogat kolaž petja, folklorne in recitala.

Prireditve sta se udeležila tudi visoka gosta: ga. **Marina Protić**, načelnica urada splitskega župana in član splitskega mestnega sveta ter predsednik odbora za delo z narodnimi manjšinami, g. **Tonči Blažević**.

V imenu SKD Triglav sta nastopila člana otroške skupine KEKEC **Lori Slišković** in **Duje Domljanović**. Izvedla sta recital *Domovina je milina*, na kitari pa ju je spremljal mladi glasbenik **Ivan Morača**. Zapeli smo tudi člani **MePZ Triglav**, pod vodstvom prof. **Tatjane Kurajica**. Predstavili smo se s pesmimi iz našega repertoarja: *Zvezde na nebu žare*, *Cviće moje*, *Tam sem jaz doma* in *Ta divna splitska noć*.

Seveda sta bila naša pogumna Kekca, šarmantni Duje in nežna Lori, nagrajena z velikim aplavzom.

Prireditve je povezovala ga. **Lidija Šegvić**.

Pred koncertom so si obiskovalci v atriju Doma HV ogledali razstavo, ki so jo pripravila manjšinska društva.

Slovenska stojnica je bila bogato okrašena: na njej se je bohotila idrijska čipka, delo pridnih rok naših klekljaric, skupaj s keramičnimi izdelki, ki sta jih ustvarili naši Gabi in Ivana ter izdelki otroške skupine Kekec, nastali na otroških delavnicah. Predstavili smo tudi časopis Planika, stojnico pa je popestrila naša Gabi, ki si je ob tej priložnosti nadela gorenjsko narodno nošo.

Večer se je nadaljeval v prijetnem druženju, pogovoru in preizkušanju tradicionalnih sladice splitskih narodnih manjšin.

Hvala vsem, ki ste z veliko energije, volje in ljubezni še enkrat prispevali k lepi predstavitvi slovenske skupnosti v Splitu.

Nadežda Eterović

Primorska, ki poje in cveti

Moje prvo uradno potovanje

Udeležujem se prvega uradnega potovanja.... sem zares nervozna, ali se mi to samo zdi, toliko potovanj že imam za sabo, saj bom še to preživela..... pogovarjam se sama s sabo in mečem stvari v potovalko, po sporedu, ki ga že leta imam v glavi, če bo dež, če bo mrzlo, če bo vroče, komarji, alergije.... česa ni, bom kupila, ali bo že nekdo imel...mislim si....še za v bus, dekica in potovalni vzglavnik. V službi sva s šefom pripravila potovalni načrt, dokumenti, denar in sem pripravljena. Odpravljam se peš do avtobusne postaje. Vroče je.... Razmišljam, kdaj sem bila nazadnje v Sloveniji? Računam, saj ne morem verjeti 2 leti.....obup, se še bolj veselim. Slovenija, moja dežela, toliko lepih spominov. Sem že na avtobusu, imam svoje mesto, celo dva, to bo prijetna noč. Počasi smo se zbrali vsi. Počutim se dobro, sprejeto. Potujemo, mirno in dokaj hitro. Ustavljamo se po potrebi in pot se nadaljuje. Malo spim, malo berem, malo se pogovarjam po mobitelu, malo občudujem naravo. Pomladi ne maram zaradi alergij, ampak barve in prebujenja narave me vsakič znova navdušijo. Uživam.

Mejo preidemo brez dokumentov, spomnim se ne tako davne preteklosti, ure in ure čakanja....

To mi je bolj všeč!

Prišli smo v Divačo.

Čutim, vonjam drugačno „arijo“. Hotel Malovec, res lep, prenovljen od lanskega leta.

Dvoposteljno sobo delim z gospo Anico.

Prha, kosilo in sprehod.

Čudovita narava, mirno malo mesto, z nekaj zanimivostmi.

V Škratelnjovi hiši, ki s koreninami iz 17. stoletja velja za najstarejšo ohranjeno kraško domačijo in je izjemen spomenik kmečkega stavbarstva smo si ogledali stalno razstavo, posvečeno slovenskim filmskim igralcem, ter stalno razstavo posvečeno prvi slovenski filmski igralki Iti Rini, ki se je rodila v Divači.

Presenečena sem, ker sta še dve skupini turistov na obisku. Vstop prost...

Grem naprej do cerkve, a je zaprta, pravijo da bo jutri odprta, bom pokukala jutri.

Grem naprej, promet je dokaj gost. Vprašam redke domačine zakaj. Pravijo: vinske poti so okrog. Turizem. Me veseli!

Mir je, poslušam tišino, če je le mogoče. Sedaj je prav lepa priložnost. Izkoristi.

Sedla sem pod drevo na klopco, kopam se v soncu. Na Primorskem. Nisem na morju, a narava je čudovita. Razcvetela drevesa, urejene hiše, polne raznih cvetic, lepo pobarvana okna, terase urejene, a pri nas..... nočem mislit. Uživam. Feel Slovenia.

Moram počasi nazaj. Pevci imajo vajo, jaz še 45 min za počitek. Spim.

Ob 17. uri smo vsi na avtobusu, pripravljeni za odhod v Senožeče. Pričakali so nas gostoljubni domačini v področni osnovni šoli. Še ena vaja, Spet priložnost za raziskovanje šole. Ločevanje odpadkov vsepovsod. Otroci imajo svoje omare, čez vikend brezskrbno puščajo svoje stvari v šoli. V učilnicah veliko plakatov s projekti, lončki, bilke, palčke..... kreativnost. Občudujem!

Začenja se koncert. Nervoza se čuti, a takoj, ko so začeli peti pred polno dvorano sem bila res presenečena. Prvič sem slišala zbor v tej zasedbi. Imajo lepe obleke, obleka v tem primeru res naredi človeka.

Ko so proti koncu zapeli dalmatinske pesmi se jim je pridružilo celotno občinstvo!

Tudi domačini so nas počastili s svojim petjem.

Veliko jih je, pa sem se spomnila, da vsaka vas v Sloveniji ima svoje gasilsko društvo in pevski zbor. Res je. In prav lepo je slišati.

Dekle čudovitega glasu, je prav posebno, slepo je, a je to nič ne omejuje. Junakinja tega potovanja!

Angelski glas v slovenščini in v angleščini.

Ob večerji sedim poleg njenega ponosnega očeta in učiteljice. Res zgodba za poslušanje. Pogum, vztrajnost, vzajemnost malega mesta!

Res upam da jo bomo v Splitu lahko gostili!

Po koncertu so nas domačini odpeljali na večerjo v lokalno gostilno.

Hrana je bila čudovita, žlahtna tudi domača kapljica! Vzdušje je bilo veselo, peli smo ob spremljavi klaviaturista, največ priljubljene dalmatinske.

Jutro je prišlo hitro.

Po zajtrku smo se napotili na obisk v Sežanov botanični vrt, ki se nahaja ob vili Mirasasso.

To je bil eden od najlepših vodenih ogledov, ki sem jih do sedaj doživela!

Več kot uro nam je gospa razlagala o rastlinah, ki so prav v tem vrtu pri sebi doma.

Gospa, ki je vodila ogled, je zaljubljena v svojo službo.

Tako redko srečam take ljudi.

Po krajšem sprehodu po Sežani smo se napotili nazaj v hotel, se odjavili iz sob, se še sprehodili malo naokrog. Bil je lep sončen pomladni dan. Spet je neznana cerkvena ostala zaprta....do nekega novega srečanja.

Kosilo je minilo hitro, napotili smo se v Kontavel, mestece nad Trstom.

Tu nas je ujel dež. Pevci so se pripravljali za nastop, ostali smo uživali v ekspresu. V Italiji.

Nastop našega zbora je bil nekje na sredini vseh nastopajočih na reviji Primorska poje.

Domačini so po koncertu pripravili lazanjo, da vemo, da smo obiskali Italijo.

Po druženju ter nekaj dalmatinskih in slovenskih pesmi smo se napotili proti Splitu.

Pot je bila deževna tako da so slike iz avtobusa razlite, a prebirali so se lepi spomini.

Veselila sem se naslednjega planiranega obiska Slovenije v juniju.

A sem sebi rekla, preživela si. In je res bilo lepo!

Ana Božulić

PEVSKI ZBORI SO GIBALO KULTURNEGA ŽIVLJENJA IN SOCIALNIH VEZI

Koncert pevskega zbora La Vita v Splitu

Vsaka pot se začne s prvimi koraki in prav nobena ni osamljena. Tako življenje, smeh, kot tudi pevski zbor. Zgodilo se je pravzaprav naključje, kultura je kot most med dvema državama. Povezala je pevski zbor medicinskih sester La Vita iz Maribora z našimi rojaki na Hrvaškem, Slovenskega kulturnega društva Triglav iz Splita. Pevski zbori so gibalo kulturnega življenja in hkrati socialnih vezi. Slovenci smo že

od nekdaj veljali za pevski narod, saj nas je pesem spremljala skozi stoletja in tudi danes ni drugače. Glasba in petje sta spoznanje lepega, če jima znaš prisluhniti, potem znaš poslušati ljudi. Če v našem življenju nekaj manjka, če imamo praznino v srcu, potem nam manjka glasba. Ne iščemo je, kajti ona bo našla nas. Dokaz temu je pobuda predsednika SKD Triglav, **mag. Cvetota Šušmelja** in predsednice La

Vite, **Anemari Smonkar**. Prve kali sodelovanja so pognale leta 2015 na gostovanju v Splitski bolnišnici.

La Vita, ime pevskega zbora smo izbrali z mislijo na življenjsko energijo, ki naj bi jo zbor odseval skozi petje. Ni lepšega kot peti ljudem za ljudi, še lepše pa je to početi v družbi prijateljev SKD Triglav.

Po prihodu v Split so gostitelji poskrbeli za našo namestitvev v kraju Podstrana, kjer smo s svojo dobro voljo in zabavo uživale v skupnem večernem druženju.

Sobotnega jutra v starem Dioklecijanovem mestu, s soncem obsijane Dalmacije, ob šumenju vetrov je sledil ogled mesta s tajnico društva, gospo **Ano Božulić**, petjem po ulicah in sladkanjem s fritulami.

Dan se je prevesil v večer in sledil je pričetek koncerta v Mestnem lutkovnem gledališču. Pevsko druženje so pričeli gostitelji, s svojimi glasovi so pričarali lepoto slovenskih pesmi, pod vodstvom zborovodkinje **prof. Tatjane Kurajica**. V nadaljevanju smo La Vite z zanosom zapele pesem Slovenija, katera je povedala od kod prihajamo, in s pričakovanjem na licu opazovale publiko. Najbolj nas radosti, da smo se v tej zasedbi našle medicinske sestre, ki želimo v tem času in prostoru z glasbo sporočati, kar je včasih z besedami težko povedati. Poklonili smo jim pesem v ljudski priredbi Spominčice. Naša ljudska pesem je živ dokument, živa priča naše zgodovine. Ta se nam je velikokrat postavila po robu in se poigravala z nami. Pa vendar je človek zmoget te težke trenutke, stiske, bolečine, preizkušnje in izkušnje prenesti in izraziti v pesem. Zapele smo pesmi Pastirče mlado, Tam, kjer teče bistra Zila, Zreilo je žito.

Ljubezen je najmočnejša sila našega življenja, pomembna je kot hrana in svetloba, za njo živimo, po njej hrepenimo, najsrečnejši pa smo, če jo delimo in

zapele smo Šušarski most, Ti si moja ljubezen, Dan ljubezni.

Upamo, da je zgodba našega koncerta pobožala vašo dušo in polepšala dan. Naj nam ta zgodba predstavlja tisti majhen korak, ki nas popelje na pot navdiha, da ustvarjamo lepši svet tukaj in zdaj. Hvala vam, da ste nam prisluhnili. V slovo je govorila pesem, vaša in naša, o ljubezni in prijateljstvu. Po končanem koncertu se je večer zaključil tako kot se je snidenje začelo. Z druženjem v prostorih društva, ob skupnem prepevanju, dobrotah in dobri kapljici. Zahvaljujemo se vam za vašo roko prijateljstva, da vam ostanemo v lepem spominu. Hvala!

V vaše lepo mesto nismo prišle samo članice zbora. Na to pot smo povabili dve dami, gospo **Mileno Frankič** in gospo **Marjeto Kokoš**. Tudi oni sta bili medicinski sestre. La Vita jih dojema kot naša angela, ki sta zmeraj tam, kjer je potrebno.

Želimo si, da bi La Vita še dolgo hodila samo naprej in zmogla kakšne koli trenutke preživeti pokončno in s spomini, kjer je dovolj prostora za vse dobre ljudi, še posebej za pevce in našo zborovodkinjo **Klementino Mikec Korpič**. Dirigentska vejica ves čas zeleni v njenih rokah, je duša zbora, je naš voditelj in učitelj. Anemari - hvala tebi, živiš in dihaš za La Vite.

Zahvaljevanje je preprost občutek hvaležnosti, ki ne zahteva veliko besed. Zato naj rečemo samo hvala tudi gospe **Ksenji Pirš**, predsednici društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor.

V teh nekaj letih svojega delovanja smo postale ambasadorke društva in s tem glasnice vseh idealov, ki jih društvo goji in zasleduje.

La Vita

S PESMIJO DELIMO LJUBEZEN IN PRIJATELJSTVO

Podelila so jo dekleta iz Borovnice

Na pragu vrelega poletja so nam vročega majskega večera glasbeni užitek s pesmijo prinesla dekleta iz Borovnice, slovenskega kraja, katerega ime kar diši po modrih gozdnih sadežih in nas nehote navdaja s svežino in šumom zelenih slovenskih gozdov.

Kljub temu, da ima Borovnica le kakšnih 4200 prebivalcev, je iz ljubezni do petja zraslo mlado pevsko Društvo **ŽPZ Tonja** Borovnica, ki ga sestavlja dvajset glasovno ubranih pevk v najboljših letih, pod mladostno roko glasbenice in pianistke **Eve Mori**.

Zborovodsko palico Ženskega pevskega zbora Borovnica je od ustanovitve leta 2001 z žarom in veliko zagnanostjo držal **Tone Janežič**, ker pa se je žal njegova življenjska pot prehitro končala, so dekleta leta 2006 v spomin nanj izbrale novo ime **TON(e)JA(nežič)**.

Repertoar pesmi je zelo raznovrsten in zajema širok spekter zvrsti – od renesančnih, narodnih priredb, umetnih, ljudskih, črnskih duhovnih, tujih, do znanih zimzelenih popevk. Nekatere pesmi je za zbor priredila **Polona Gabriel**, nekaj pesmi in priredb, pa je napisal tudi **Jaka Jerina**, ki je zbor vodil do leta 2016.

Nas so temperamentna in glasovno ubrana dekleta navdušila z izvirno interpretacijo nekaterih skladb kot so: Coprnica Zofka, kjer je na besedilo Svetlane

Makarović glasbo napisala Uršula Jaušovec, Beach Boyseva Barbara Ann, ki je zborovsko zvenela tako drugače, zanimivo, Avsenikova Poredna polka prav tako.

Vselej znova ugotavljamo kako nas pesem veseli, izpopolnjuje, sprošča, pomlaja, včasih tudi nostalgичno razžalosti, predvsem pa povezuje.

Pesmi, ki povezuje dobro misleče ljudi, povezuje nas Slovence v zamejstvu in po svetu s prebivalci v matični državi, krepi in rojeva prijateljstva, močno prispeva k razumevanju lastnih korenin, spoštovanju slovenske tradicije, tradicije vsakega naroda, k ohranjanju maternega jezika in slovenske kulture, obenem pa prepleta v venček melodije obeh naših domovin, v ta venček pa spretno vpleta tudi znane in popularne evergreene in glasbene uspešnice.

Našim gostjam je prisrčna dobrodošlica še bolj vzbudila radost in veselje v prepevanju, bogatenje v dajanju, seveda pa tudi užitek v prijetnem bivanju in prijateljskem druženju z nami tukaj v Splitu.

Borovnica, znana po nekoč mogočnem železniškem viaduktu in slikoviti soteski Pekel, je danes prepoznavna tudi po največjih nasadih ameriških borovnic v Sloveniji. Raztezajo se na Ljubljanskem barju, po slastnih modrih jagodah pa je poimenovana vsakoletna turistična prireditev **Praznik borovnic**, ki jo prebivalci pripravijo v drugi polovici julija. Poleg koliščarjev, skrivnostnega močvirja in bistrškega samostana sta Borovnico močno zaznamovala predvsem veličasten viadukt in železniška proga Dunaj-Trst.

Vera Hrga

KLEKLJANA ČIPKA V SPLITU

Članice Čipkarske sekcije SKD Triglav Split se z velikim ponosom še naprej pridno učimo in izdelujemo klekljano čipko ter tako nadaljujemo in spajamo tradicijo splitskih in idrijskih čipkaric. Stremimo k temu, da animiramo mlade ter jih podučujemo o tradicionalnih veščinah in vrednotah, saj tvorijo delež naše kulturne dediščine, ki žal z današnjim tempom in načinom življenja počasi pada v pozabo.

Izdelava klekljane čipke v Srednji Dalmaciji sega tja v 16. stoletje. S čipko se je okraševalo obleko, prte in posteljnino ter cerkvena oblačila. Ker so bili naši kraji takrat pod beneško upravo, se je čipka odkupovala in prodajala kot „beneška“ (vir: Zbornik radova sa znanstveno stručnog skupa „Hrvatske čipke – nova istraživanja“ Lepoglava 1999. – Nevenka Bezić Božanić „Čipkarstvo u splitskoj Obrtničkoj školi, str. 47-56). Avstro-ogrsko monarhija je v 19. stoletju počela isto ter delala in prodajala čipke po Evropi kot „avstrijske čipke“ (vir: Bruck-Auffenberg Natalie „Dalmatien und seine Volkskunst, Wien 1911“ in Zbornik radova sa stručno znanstvenog skupa „Čipka u kulturi tekstila i odijevanja“, Nevenka Bezić Božanić: „Čipka na odjeći 18. stoljeća u Srednjoj Dalmaciji“).

S prizadevanjem Dalmatinskega sabora in splitske občine je leta 1907 odprta obrtniška strokovna šola in pri njej Čipkarski tečaj, ki je trajal dve šolski leti, poučevalo in učilo pa se je klekljano in šivano čipko. V prvi generaciji 1907/08 je bilo vpisanih 52 učenk. Da je bil čipkarski tečaj zelo pomemben, se vidi po tem, da so se splitske čipkarice s svojimi izdelki udeležile Prve dalmatinske umetniške razstave, ki je zbrala eminentne dalmatinske umetnike poznane in priznane po vsej Evropi (Vlaho Bukovac, Celestin

Medović, Emanuel Vidović, Ivan Rendić, Ivan Meštović, Branko Dešković in drugi), vir: „Katalog Prve dalmatinske umjetničke izložbe – Čipkarski tečaj Split Obrtnička škola – 30. sept. – 31. nov. 1908. u Spljetu, na str. 29.). Čipkarski oddelek je obstajal vse do leta 1941. Po Drugi svetovni vojni pa so ženske stroke izginile iz Obrtniške šole v Splitu.

Leta 1996 je s prizadevanjem SKD „Triglav“ Split in gospe Anke Perak roj. Šebenik iz Idrije osnovana Čipkarska – Klekljarska sekcija pri Slovenskem kulturnem društvu „Triglav“ v Splitu. Tako se je po 55 letih v Splitu zopet delala klekljana čipka. Leta 2010 smo z Društvom klekljaric idrijske čipke podpisale Poveljo prijateljstva. Od 2006 smo članice OIDFA (Svetovna čipkarska organizacija). Razstavljale smo na svetovnih kongresih OIDFA kot predstavnice Hrvaške 2012 v Caenu (Francija) in 2016 v Ljubljani. Redno sodelujemo na mednarodnih festivalih čipke v Lepoglavi, Idriji in na Pagu. Do sedaj smo imele čez 80 razstav na Hrvaškem, v Sloveniji in Slovaški. Naše čipke se nahajajo na oltarnikih v Baziliki Marije Pomagaj na Brezju (Slovenija), v romarskem središču Lurd v Franciji in v Rimu v Domu Sv. Marte, kjer je bil Papež Frančišek župnik, zdaj pa tam stanuje.

*Katica Kaštelan,
Voditeljica Čipkarske sekcije SKD „Triglav“ Split*

KEKCI PO MEŠTROVIČEVIH STOPINJAH

Kekci, učenci slovenščine v Splitu, smo se z Meštrovičem po prvi februarški delavnici družili še trikrat. Kot smo že pisali, smo v prvi delavnici Meštrovičeve žene upodobili v vodenih barvah.

Tema druge delavnice, 24. marca, je bila **Zgodba o Ivanu**. V prijetnem sobotnem jutru smo se sprehodili do bližnjega Kaštilca, kjer smo odkrivali prelepe svetopisemske zgodbe, ki jih je Meštrovič upodobil v lesu. Vse pohvale je dobil naš Duje, ki sodeloval s svojim velikim poznavanjem likov in zgodb in je tako bogatil in lajšal delo naši voditeljici Martini Brzić. Zopet bravo Duje! V dvoriščnem delu smo potem v motivirajočem ambientu ustvarjali v oglju.

28. aprila smo se šli pravega Meštroviča. Vsakdo si je v galerijskem prostoru izbral lik, ki mu je bil najbolj všeč in bi ga želel s svojimi prstki, po svojih sposobnostih, oblikovati. Iz gline so nastali prav zanimivi izdelki, ki so jih potem otroci odnesli domov na pečenje.

Ustvarjanje v zadnji delavnici 26. maja je bilo inspirirano z Meštrovičevo skulpturo „Žena ob morju“. Proučevali smo kako je Meštrovič v bron prelił trenutke počitka ob morskimi obali, potem pa smo poskušali vsak na svoj način izraziti lastno doživetje teh sproščenih trenutkov.

Ob koncu ciklusa smo načrtovali obisk Meštrovičevega mavzoleja v Otavica, vendar zaradi vročih dni v ogreto Zagoro nismo odšli, izlet smo prihranili za lepe jesenske dni.

Šolsko leto bomo zaključili 21. junija s priložnostnim programom in podelitvijo Potrdil o obiskovanju dopolnilnega pouka slovenščine. O tem pa v prihodnji številki.

učiteljica Vera Hrga

Dragi Kekci, dragi učenci, želim vam vesele počitnice, jeseni pa zopet nasvidenje!

SREČANJE UČITELJIC SLOVENŠČINE NA HRVAŠKEM

Na Reki smo se v organizaciji Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS, Zavoda Republike Slovenije za šolstvo ter Inštituta za narodnostna vprašanja Ljubljana-enota Reka 16. in 17. marca srečale učiteljice slovenskega jezika na Hrvaškem. Srečanja se je poleg organizatorjev udeležilo enajst učiteljic iz Istrske, Primorsko-Goranske, Varaždinske in Splitsko-Dalmatinske županije.

V jutranjem gostovanju na OŠ Pećine, ki je prva na Hrvaškem uvedla poučevanje slovenskega jezika in kjer se od leta 2009 slovenščina poučuje kot redni izbirni predmet, nam je ravnateljica šole **Jasna Vukonić** Žunić predstavila aktivnosti na šoli, učiteljica slovenščine **Andreja Šlosar** z učenci pa pouk slovenskega jezika po modelu C. Presenetljivo veliko število učencev pouka slovenščine iz vseh razredov nam je pripravilo zanimiv recital in glasbeni nastop.

OŠ Pećine ima tudi bogato knjižnico za slepe in slabovidne otroke, ter vrsto taktilnih pobarvank in knjig za njih. Zanimiv je tudi podatek, da je OŠ Pećine na Sušaku šola, ki leži najbolj blizu morju.

V SKD Bazovica na Reki smo imeli popoldne izredno zanimivo predavanje **dr. Barbare Riman** (Inštituta za narodnostna vprašanja Ljubljana-enota Reka) o zgodovini slovenstva na Hrvaškem, novinarka **Marjana Mirković** nam je na kratko predstavila premožnega rojaka, mecena Josipa Gorupa, v katerega vili od leta 1950 stanuje in deluje KPD Bazovica.

Delovanje MIZŠ/ZRSS na področju dopolnilnega pouka in zamejskega šolstva se je po osamosvojitvi razširilo tudi na Hrvaško. Poleg modela C,

slovenščine kot izbirnega predmeta v osnovnih in srednjih šolah, ki ga financira Republika Hrvaška, obstaja še dopolnilni pouk slovenščine, ki poteka predvsem v okviru slovenskih društev na Hrvaškem, ali pa na osnovnih in srednjih šolah, poučujejo pa ga napotene učiteljice iz Slovenije in nenapotene učiteljice iz krajev, kjer se odvija pouk, plačuje pa jih MIZŠ RS.

Popoldansko nadaljevanje srečanja je potekalo v dveh skupinah. Prvo skupino učiteljic sta vodila **mag. Marko Koprivc** (MIZŠ) in **Eva Jurman** (ZRSS), drugo pa **Roman Gruden** (MIZŠ) in **Veronika Pirnat** (ZRSS). Obravnavali smo aktualno problematiko pri pouku na posameznih lokacijah ter predloge izboljšav za naslednje šolsko leto.

Sobotni izlet v Opatijo in ogled kulturne dediščine slovenskih rojakov iz 19. stoletja je pokvarilo slabo vreme. Razšli smo se z zaključkom, da so takšna delovna srečanja zelo dobrodošla in naj bi se v prihodnje redno organizirala na različnih lokacijah. Naslednjič v Splitu.

Vera Hrga

Ste vedeli?

Kurenti vpisani na Unescov seznam kulturne dediščine

Kurenti, slovenski tradicionalni pustni kostum in obredi, povezani z njimi, so tudi uradno postali del UNESCO-ve kulturne dediščine. V Seulu v Južni Koreji so se na zasedanju UNESCA kurenti in kurentovo obredje vpisali na UNESCO-v Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, za kar si je prizadevala predvsem Zveza kurentov skupaj z nekaterimi organizacijami.

BISER HRVAŠKEGA MODERNISTIČNEGA URBANIZMA

50 let Splita 3

V aprilu 2018 je minilo 50 let odkar je bil predstavljen urbanistično - arhitekturni in gradbeni projekt Split 3. Split 3 je tretja mestna četrt, pomemben del mesta Split, ki je bil načrtovan za 50 000 stanovalcev. Zgrajen je bil po prvonagrajenem natečajnem projektu slovenskih arhitektov Braca Mušiča, Nives Starc in Marjana Bežana. Letošnje obeleževanje 50. obletnice je podprlo tudi Veleposlaništvo Slovenije v Zagrebu.

Z leve: Nino Vela, Višnja Kukoč, Jelena Borota, Jakša Miličić, Šimun Andelinović in Matjaž Marko

Z leve: Jakša Miličić, Nino Vela in Janez Koželj

V univerzitetni galeriji 'Vasko Lipovac' je bila 17. aprila svečano odprta razstava *50 let Splita 3 - Ulice, četrti, prebivalci*. Avtorici razstave sta **Višnja Kukoč** in **Jelena Borota**. Arhitektka Višnja Kukoč je v uvodu jasno navedla, da je Split 3, trajna vrednost moderne hrvaške in evropske arhitekture. Tedanji splitski župan **Jakša Miličić**, govoreč o prvorazrednem arhitektonskem in urbanističnem delu, biseru hrvaškega modernističnega urbanizma je poudaril, da je bilo pred 50 leti, prav tako kot tudi danes, veliko tega odvisno od želja, hotenj in sposobnosti mestnih oblasti. Split 3 je rezultat tistega časa, je spoj ustvarjalnosti, ambicij in napredka.

Namestnik župana mesta Splita **Nino Vela** je kot gradbenik konstatiral, da še danes občuduje urbane dosežke Splita 3.

Razstavo je odprl podžupan mesta Ljubljane in urbanist **Janez Koželj**.

Odpiranju so prisostvovali številni ugledni gosti, med njimi tudi rektor splitskega Vseučilišča **Šimun Andelinović**, prodekan Študija arhitekture in urbanizma **Ante Kuzmanič**, minister-svetovalec veleposlaništva Republike Slovenije v Zagrebu **Matjaž Marko** in mnogi drugi.

Po odpiranju je v multimedijški dvorani Vseučilišča urbanist Janez Koželj, ki na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani predava urbanizem, na izredno zanimiv način predstavil svoje izkušnje v transformaciji Ljubljane v mesto s strategijo trajnostnega razvoja.

V.H.

Veste, kaj pomeni napis J. J. Naglas sredi Ljubljane?

Dvonadstropna stavba nedaleč od Čevljarskega mosta in pravokotna na Breg še danes nosi napis J. J. Naglas. Velike črke so začetnice imena Jakoba Jožefa Naglasa (1818–1904), ki je leta 1847 ustanovil tovarno pohištva. Izdelovali so poštne vozove, opremljali tudi ladje, a svoj sloves so pridobili in si ga utrdili s pohištvom.

Od sredine 19. stoletja je namreč veljalo, da mora meščanska družina, ki da kaj nase, imeti vsaj kakšen kos pohištva s podpisom Naglas. To ni bil le odraz tega, da si to lahko privoščijo, temveč dokaz, da imajo dober okus in občutek za kakovost. Pri tem so podpirali tudi lokalno produkcijo in ustvarjalnost.

Pročelje stavbe, v kateri so posneli nekaj kadrov filma Cvetje v jeseni, še danes spominja na nekdanji ljubljanski pohištveni imperij.

Plovi, plovi, plovi mala barka

Vsaka prva pot je nepozabna.

Brezkončna lepota divje narave.

Stene, potopljene v globoko modro morje, so padle z drugega planeta.

Z eno nogo na rivi, z drugo na čolnu, rahel trepet vznemirjenosti, pogled na nebeško modrino in na namrežkano morje.

„Dobro je“ pravi naš domaćin, jaz pa, kot moj dedek Karlo, v sebi zamrmlam „Bog pomagaj“!

Proti Kornatom

Sad znam kako su se osjećali veliki moreplovci što otkrivali su novi svijet krećući u nepoznato.

Malo više od tri sata ljuljuškanja po Murterskom moru, uz neizostavnu marendu kod Fratrove glave s načičkanim otočićima uokolo, kao niska dragulja oko vrata, utonulih u more, stižem u prekrasnu uvalu Gajak. Nisam sigurna jeli stvarnost ili se nalazim u nekom filmu.

Beskrajan mir u kući pored mora, smijeh koji nikome ne remeti mir, a navečer nebo prekriveno s bezbrojnim zvijezdama, lagani šum mora i vjetra što ćarlija.

Otvorit ću večeras širom prozor i pustit ću zvijezde da osvijetle mi snove i donesu zoru i novi dan.

Izjutra me budi miris kave.

Naši vrijedni domaćini već se vraćaju s mrežicama. Pravo je zadovoljstvo prebirati i čistiti „mrežice“, vaditi dotada neviđene primjerke, a pogotovo kad su gradele pripremljene.

Užitak nepatvoren „primitivni“, nazdravljanje domaćinima, prijateljima O, kako je život lijep. Na trenutak zaboraviš sve drugo, kao da si oduvijek tu.

Fasciniraju me suhozidi kojima su otočići išpartani. Koja upornost!

Svi posjednici (vlasnici) sebe nazivaju „kurnatima“, pa iako je dvije trećine akvatorija nacionalni park, čak ovčice i magarci koji su na tim terenima

neizostavni, znaju kako se kretati u granicama suhozidova. Divim se upornosti ljudi što čuvaju svaku zasađenu maslinu, pa je i dan radnih akcija čišćenja maslinika pravo zadovoljstvo.

Sutradan ponovo mrežice uz krikove galebova, zaigranih ronaca i mace koja jede samo trlje kamenjarke.

Imamo dan rezerviran za ekskurziju. Ukravamo se u brodicu, plovi-mo i obilazimo susjedne otočiće i vale.

Nije sezona, tek pokoja jedrilica i brodica naruše čisto, plavo more.

Brodimo, nazdravljamo i pjevamo po željama.

Na ogromnoj hridi koja se zastrašujuće diže iz mora nazire se nekoliko kamenih nastambi. Jeste li znali da je baš tu Maria Shell snimala film davnih šezdesetih?

I tada je fascinirala ljepota kornatskih otoka.

„Gle“ crkvice Gospe od Tarca i Tureta utvrda iz VI st. Pa ipak, lijevo od tog idiličnog pogleda ogromni križevi podsjećaju na najveću tragediju Kornata. Pogled na taj otok pomalo izaziva bijes u meni, propitkujući „zašto?“.

Vraćamo se umorni u našu bazu, umorni od proljetnog omamljujućeg mirisa, restorana koji nude domaća vina, mora, i sretni zbog uživanja u ljepoti. Sve što je lijepo prekratko traje. Vraćamo se istim putem ka kopno ..

Ostavljamo prekrasne otočiće, jedrilice što pomalaju se iz uvala i u jednom trenutku mi se učinilo kao da zatvaram vrata, vrata jednog sna, uistinu doživljenog.

Obećavam sama sebi da ću ih ponovo otvoriti, jer „ća je život vengo fantazija“.

Ana Šušmelj

LE KAKO LEPO PTIČKI POJO

Na Durmitorju. Gozdovi povsod. Kot vojaki na straži. Oj, junaška Črna Gora!

Navdušeni nad našo novo avanturo veselo vozimo iz Splita preko Bosne ponosne do Žabljaka v Črni Gori proti cilju. Končno rezervirani bungalovi na obzorju. Kot v filmu. Hišica iz pravljice, lesena, ampak popolnoma urejena. Mesto Žabljak na 1450 m n.v. turistična destinacija, vse mrgoli od hotelov in bungalovov.

Durmitor, kot junak, povsod naokoli razigrani vrhovi kipe pod oblake proti nebu, globoki kanjoni, a vse nepričakovano polno življenja. Odkrivam nepoznane predele, a zdi mi se kot da sem vse že sanjala.

Zeleno, zeleno, visoko pod kristalno vedrim nebom. Naš bungalov, oaza popolnega miru in tišine. Kot da je vse zaspalo. Niti črni oblaki zvečer, niti leden dež ne morejo ugasniti in uničiti našega navdušenja nad naravo. Zjutraj nas prebudi sonce in mi smo pripravljeni na nove izzive.

Zgodaj je, mi pa z nahrbtniki proti vhodu v NP Durmitor. Gremo si ogledat Črno jezero na 1416 m' n.v. Sicer pa je okoli kar osemnajst ledeniških jezer in to: Zminje, Vražje, Ribje, Modro, Škrčka itd..

Črno je največje, v njem se ogledujejo visoka črna bori in jelke. Zato se tudi imenuje "črno".

Vodostaj je visok zaradi topitve snega, ampak naša družina na sak način želi do slapa. Prav, izplačalo se je. Spominja me na slap Savice, le da je bolj divji.

Pomlad je in po livadah se budijo in sramežljivo kukajo na dan vijolice in rumeni irisi. Srce nam je polno veselja. Snježa pridno fotografira, tudi kačo, ki jo je ugledala. Pozno, popoldne se vrneva v Žabljak in po dobri črni kavi smo spet v našem bungalovu.

Čas je za počitek. Dež momlja, temperatura se spušča do 0 C, nam pa je pri srcu toplo, pa še radiator nas greje.

Zgodaj zjutraj smo na poti proti kanjonu Tare in razgledni točki Ćurevac. Visoko na 1300 m n.v. nad

kanjonom Tare, nepozaben pogled na nanizane vrhove različnih oblik, ki z zasneženimi belimi kapami kipijo v nebo. Globoko v kanjonu nekaj domačij. Sprašujem se, ali tukaj v hudi zimi, ujeti v obroč sneženih visokih planin sploh lahko preživijo. Nismo preveč utrujeni, podamo se proti Momčilovem gradu. Restavracija je še zaprta, sezona se še ni začela. Čeprav je vse še zaspalo, ptički vedo, da je pomlad in žvrgolijo po gozdovih kakor solo pevci in zbori na taboru v Stični.

Po celodnevem bivanju v naravi vrnitev v bungalov ponuja miren in krepek san.

Naslednja v itinerariju je Đurđevića Tara, imenitni most nad kanjonom Tare, dolg 365 m, gradbeni dosežek Mijata Trojanovića iz let 1938-1940.

Polno turistov iz vseh krajev Evrope, med njimi tudi skupina bajkerjev iz Ljubljane.

Vse je podrejeno obiskovalcem. Zip line preko kanjona ponuja adrenalinski let in nepopisno panoramsko doživetje, toda nas so bolj pritegnili in navdušili staro slovanski stečki iz XII-VI st. kulturna dediščina vpisana v UNESCOV seznam. Kot da jih je nekdo razmetal po vetrovni ravnici na 1431 m' n.v. nad Ribjim jezerom. Zakaj in kako ravno tukaj na osami ne vemo, ugotovili pa smo, da v okolici obstajajo begunske poti proti Evropi..

Še en dan je pred nami, zjutraj popolnoma pripravljeni krenemo proti Savinem kuku nad ski resortom Durmitor. Opozarjajo nas na nevarnost spolzkega ledu in snega, ampak mi smo sneg vseeno preizkusili. Pomlad nezadržno nastopa s telohom in vijolicami, ptički pa prelepo prepevajo. Morda menijo, da sem ponorela, ko jih skušam oponašati. Avantura še enega planinskega potepanja se je končala.

Jutri se vrnemo z napolnjenimi akumulatorji v "najlipši grad na svitu".

Ana Šušmelj, Durmitor 14.-18. maj 2018

SPLITE MOJ - Nadežda Eterović